

บทที่ 5

บทสรุปและขอ เสนอแนะ

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาทัวแบบสมมุฐานการไช้ยาหรือสิ่ง เสพติคในวัยรุน โดยสุ่ม ทัวอย่างจากนัก เรียนมัธยมศีกษาตอนปลายสายสามัญ ในเขตอำเภอเมือง จ.นนทบุรี จำนวน 500 ทัวอย่าง สำหรับการสรุปผลการวิจัย จะ เป็นไปตามชั้นตอน ดังนี้

1. การศีกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคม กับ การไช้ยาหรือ สิ่งเสพติคในวัยรุน (บุหรี่ อีลกอธอร์ และกัญชา)

2. การทดสอบทัวแบบสมมุฐานการไช้ยาหรือสิ่ง เสพติคในวัยรุน โดยใช้เทคนิคการ วิเคราะห์เชิงวิถึ

2.1 การวิเคราะห์โดยไมค่านึง เพศ วิเคราะห์โดยรวมประเภทยานหรือสิ่ง เสพติคเข้าด้วยกัน เรียกว่า ทัวแบบสมมุฐานการไช้ยาหรือสิ่ง เสพติคในวัยรุน ซึ่งจะเสนอราย ละเอียคให้ เห็นพอ เป็นสัง เชน

2.2 การวิเคราะห์โดยไมค่านึง เพศ วิเคราะห์โดยแยกประเภทยานหรือสิ่ง เสพติคทั้ง 3 ประเภท ออกจากกัน ซึ่งจะเสนอผลสรุปให้ทราบว่าทัวแบบ (model) ที่ไค้สร้าง ขึ้นนี้ จะอธิบายไค้ประมาณรอยละเท่าไค้ในยาหรือสิ่ง เสพติคแต่ละประเภท

2.3 การวิเคราะห์โดยแยกเพศ ซึ่งมีชั้นตอนการวิเคราะห์เช่น เกี่ยวกับการวิเคราะห์ โดยไมค่านึง เพศ และจะเสนอผลสรุปให้ทราบว่าทัวแบบที่ไค้สร้าง ขึ้นนี้ จะอธิบายไค้ประมาณรอยละ เท่าไค้

2.4 การวิเคราะห์โดยแยกขอความที่ไช้กับความรุ้สึกผูกพันคอบิคามารคาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของความรุ้สึกผูกพันคอบิคามารคาที่เค้กมีคอบุใหญ่ และกลุ่มของความรุ้สึกผูกพัน คอบิคามารคาที่ผู้ใหญ่มีคอบุเค้ก ซึ่งการ เสนอผลสรุปนั้นจะให้ทราบว่า ทัวแบบที่ไค้สร้าง ขึ้นนี้ จะอธิบาย ไค้ประมาณรอยละเท่าไค้ในแต่ละกลุ่ม

3. การวิเคราะห์เพิ่มเติมนั้น จะสรุปให้ทราบว่า จากผลการวิเคราะห์นั้น สามารถนำ มาอธิบายว่า การคบเพื่อนที่ไช้ยาหรือสิ่ง เสพติคนั้น จะเป็นตัวแปรที่นำไปสู่การฮอนลงหรือการ สูญสลายความรุ้สึกผูกพันของบิคามารคาที่มีคอบุใหญ่หรือไม

การสรุปผลการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคม กับ การไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคม กับ การไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น พบว่า เพศ และ โปรแกรมการเรียนเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับการไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวกับภูมิหลัง กับ ตัวแปรการไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น โดยแยกประเภทเป็นบุหรี, อัลกอฮอล์ และกัญชานั้น ปรากฏว่า เพศและโปรแกรมการเรียน มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี และการดื่มอัลกอฮอล์ในวัยรุ่น ส่วนการสูบกัญชาในวัยรุ่นนั้น ตัวแปรภูมิหลังทางสังคมที่มีความสัมพันธ์ด้วยนั้น มีเพียงตัวแปรเรียนเท่านั้น คือ ตัวแปรเพศ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคมดังกล่าว กับ การไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น ไม่ว่าจะรวมยาหรือสิ่งเสพติดทั้ง 3 ประเภทเข้าด้วยกัน หรือแยกออกเป็นแต่ละประเภท (บุหรี อัลกอฮอล์ หรือ กัญชา) ก็ตามเป็นไปอย่างมีนัยสำคัญ ที่ .05 ซึ่งการวิเคราะห์ในแง่นี้ เป็นการศึกษาค่าความเกี่ยวข้อง (association) ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ภูมิหลังทางสังคม กับ ตัวแปรตาม คือ การไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นเท่านั้น

2. การทดสอบตัวแบบสมมุติฐาน การไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงวิถี

การทดสอบตัวแบบสมมุติฐาน การไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงวิถี เริ่มจากการสร้างตัวแบบสมมุติฐานขึ้นโดยอาศัยพื้นฐานจากเหตุและผลทางทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการใช้ backward formulation คือ เริ่มจาก การไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น (บุหรี อัลกอฮอล์ กัญชา) ย้อนกลับไปยังปัจจัยสาเหตุ ได้แก่ (1) การคบเพื่อนที่ไชยาหรือสิ่งเสพติด (บุหรี, อัลกอฮอล์ กัญชา) (2) ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม (3) ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ (4) ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน และ (5) ความรู้สึกผูกพันต่อบริการการศึกษา ซึ่งตัวแบบดังกล่าวจะแสดงความสัมพันธ์ในลักษณะสาเหตุและผลระหว่างกลุ่มตัวแปร หรือก็คือ ตัวแบบเชิงวิถี (path model) นั้นเอง

จากตัวแบบเชิงวิถีที่ได้เขียนสมการทิศทางเกี่ยว (recursive equation) ชุดหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับวิถีความเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นในตัวแบบดังกล่าว แล้วนำสมการ 5 สมการไปวิเคราะห์การถดถอย (regression analysis) 5 ครั้ง และสมการถดถอยแต่ละสมการนั้น อธิบาย variance ของตัวแปรตาม อันเป็นผลมาจากตัวแปรอิสระ ซึ่งจัดเป็นตัวแปรสาเหตุ การวิเคราะห์จะให้ค่า partial regression coefficient และค่า standardized partial regression coefficient ซึ่งก็คือ ค่า path coefficient นั้นเอง เพื่อนำมาวิเคราะห์วิถีต่าง ๆ ในตัวแบบ โดยใช้ระดับนัยสำคัญที่ .10 ประเมินค่า t - test ของแต่ละ path coefficient

2.1 การวิเคราะห์โดยไม่คำนึงเพศ วิเคราะห์โดยรวมประเภทของยาหรือสิ่งเสพติด เข้าด้วยกัน

ผลการทดสอบ พบว่า จากวิถีที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ 15 วิถี นั้น วิถีที่มีนัยสำคัญมี 12 วิถี คือ

1. ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา	กับ	ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน
2. ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา	กับ	ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ
3. ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา	กับ	ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม
4. ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน	กับ	ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ
5. ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน	กับ	ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม
6. ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน	กับ	การคบเพื่อนที่ชั่วยาหรือสิ่งเสพติด
7. ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ	กับ	ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม
8. ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ	กับ	การคบเพื่อนที่ชั่วยาหรือสิ่งเสพติด
9. ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ	กับ	การใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น
10. ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม	กับ	การคบเพื่อนที่ชั่วยาหรือสิ่งเสพติด

11. ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐาน กับ การไถยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น
ของสังคม

12. การคบเพื่อนที่ไถยาหรือสิ่งเสพติด กับ การไถยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น

สำหรับวิถีนัยสำคัญนี้ ทั้งหมดสนับสนุนสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ของ
วิถีความเชื่อโยงระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เป็นความสัมพันธ์ในทางบวก และลบ ยกเว้น วิถีระหว่าง
ความรู้สึกลูกพันต่อโรงเรียน กับ การคบเพื่อนที่ไถยาหรือสิ่งเสพติด ที่มีค่า path coefficient
เป็นบวก (ที่เป็นเช่นนี้ตามความคิดของนักสถิติ อาจเนื่องมาจากข้อสังเกตที่ได้พบว่า ค่าระหว่าง
2 ตัวแปรนี้ มีค่าต่ำมาก นั่น คือ มีค่า = -0.034 และมีสหสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญ นอก
จากข้อสังเกตที่ได้พบนี้ ยังอาจเนื่องมาจากวิธีการคำนวณทางสถิติ ซึ่งอาจมีผลทำให้เครื่องหมาย
ซึ่งปรากฏค่า correlation เป็นลบ แต่เมื่อพิจารณาจาก path coefficient กลับมีค่า
เป็นบวก)

ผลการวิเคราะห์ผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของตัวแปรอิสระแต่ละตัว
ต่อตัวแปรตาม สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา มีผลกระทบโดยตรงต่อความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน
และตัวแปรนี้สามารถอธิบายความแปรผันของความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียนได้ประมาณร้อยละ 8
2. ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา และ ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน มีผลกระทบโดย
ทางตรง ต่อ ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ และตัวแปรทั้งสองสามารถอธิบาย
ความแปรผันของความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับได้ถึง ร้อยละ 47 อย่างไรก็ตาม
ผลกระทบดังกล่าว ส่วนหนึ่งเป็นผลกระทบทางอ้อมของความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดาด้วย
3. ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา, ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน และความยึดมั่นผูกพัน
ต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ มีผลกระทบโดยตรงต่อ ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของ
สังคม จากการเปรียบเทียบผลกระทบของทั้งสามตัวแปรแล้ว ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน และ
ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ มีผลกระทบต่อความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐาน
ของสังคมมากที่สุด และเป็นกว่า 6 เท่า และ 5 เท่าของความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา ดังนั้น
ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดาจึงมีผลกระทบต่อความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคมน้อย
ที่สุด และตัวแปรทั้งสามสามารถอธิบายความแปรผันของความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของ

สังคมไครอยละ 43 และผลกระทบดังกล่าวส่วนหนึ่ง เป็นผลกระทบทางอ้อมของ ความรู้สึก
ผูกพันต่อบิตามารดา และความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน

4. ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน, ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ
และความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม มีผลกระทบโดยตรงต่อการคบเพื่อนที่
ไชยาหรือสิ่ง เสพติค ตัวแปรทั้งสามนี้ สามารถอธิบายความแปรผันของการคบเพื่อนที่ไชยาหรือ
สิ่ง เสพติคได้ประมาณ รอยละ 3 และผลกระทบดังกล่าวส่วนหนึ่ง เป็นผลกระทบทางอ้อมของ
ความรู้สึกผูกพันต่อบิตามารดา, ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน และความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำ
ที่สังคมยอมรับด้วย

5. ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ, ความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐาน
ของสังคม และ การคบเพื่อนที่ไชยาหรือสิ่ง เสพติค มีผลกระทบโดยตรงต่อการไชยาหรือ
สิ่ง เสพติคในวัยรุ่น จากการเปรียบเทียบผลกระทบของทั้งสามตัวแปรแล้ว การคบเพื่อนที่ไชยา
หรือสิ่ง เสพติคมีผลกระทบต่อการไชยาหรือสิ่ง เสพติคในวัยรุ่นมากที่สุด และความเชื่อในค่านิยม
และบรรทัดฐานของสังคม มีผลกระทบตัวแปรดังกล่าวน้อยที่สุด และตัวแปรทั้งสาม สามารถอธิบาย
ความแปรผัน ของการไชยาหรือสิ่ง เสพติคในวัยรุ่นได้ประมาณรอยละ 27 (.276) และผลกระทบ
ดังกล่าวส่วนหนึ่ง เป็นผลกระทบทางอ้อมของความรู้สึกผูกพันต่อบิตามารดา ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน,
ความยึดมั่นผูกพันต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ, และความเชื่อในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม

หลังจากทศวิถีที่ไม่มัยสำคัญ 3 วิดีออกไปแล้ว ตัวแบบที่ไค คือ ตัวแบบที่ดัดแปลง
แล้ว (modified model) ซึ่งเหลือวิถีที่มีนัยสำคัญเท่านั้น จากการนำตัวแบบดังกล่าวไป
ทดสอบด้วยการวิเคราะห์ การถดถอยอีกครั้งหนึ่งปรากฏว่า ตัวแบบที่ดัดแปลงแล้ว สามารถอธิบาย
ความแปรผันของการไชยาหรือสิ่ง เสพติคในวัยรุ่นได้ ประมาณรอยละ 27 (.273)

2.2 การวิเคราะห์โดยไม่คำนึงเพศ วิเคราะห์โดยแยกประเภทของยาหรือสิ่ง
เสพติคออกจากกัน สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.2.1 ตัวแบบสมมุติฐานที่ไคสร้างขึ้น สามารถนำมาใช้อธิบายการสูบบุหรี่
ในวัยรุ่น ได้ประมาณ รอยละ 19

2.2.2 ตัวแบบสมมุติฐานที่ไคสร้างขึ้น สามารถนำมาใช้อธิบายการดื่มแอลกอฮอล์
ในวัยรุ่นได้ประมาณ รอยละ 17

2.2.3 ตัวแบบสมมุติฐานที่ไคสร้างขึ้น สามารถนำมาใช้อธิบายการสูบกัญชา
ในวัยรุ่นได้ประมาณ รอยละ 18

และนั่นคือ คิวแบบสมมุติฐานที่โคสร้างขึ้นนี้ ถึงแม้ว่าเมื่อพิจารณาแล้ว อัตรา
ร้อยละของความสามารถในการอธิบาย การไชยาหรือสิ่งเสพติกในวัยรุ่น (บุหรี อักกอฮอร์ และ
กัญชา) จะไม่สูงมากนัก แต่ดาเปรียบเทียบในระหว่างยาหรือสิ่งเสพติกทั้ง 3 ประเภทแล้ว คิว
แบบสมมุติฐานที่โคสร้างขึ้นนี้สามารถอธิบายได้มากกว่าในการสูบบุหรีในวัยรุ่น

อีกสิ่งหนึ่งที่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนจากการวิเคราะห์ ผลก็คือ คิวแปร
การคยเพื่อนที่ไชยาหรือสิ่งเสพติกทั้ง 3 ประเภท คือบุหรี อักกอฮอร์ และกัญชา เป็นคิวแปรอิสระ
ที่สามารถนำมาใช้อธิบาย การไชยาหรือสิ่งเสพติก (บุหรี, อักกอฮอร์ และกัญชา) ได้ดีที่สุด

2.3 การวิเคราะห์โดยแยกเพศ

2.3.1 เพศชาย วิเคราะห์โดยรวมประเภทของยาหรือสิ่งเสพติกทั้ง 3
ประเภทเข้าด้วยกัน สรุปผลการวิจัยไควว่า คิวแบบที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายความแปรผันของการ
ไชยาหรือสิ่งเสพติกในวัยรุ่นชาย ได้ประมาณร้อยละ 21 และคิวแปรอิสระที่สามารถอธิบายได้
มากที่สุด คือ การคยเพื่อนที่ไชยาหรือสิ่งเสพติก

2.3.2 เพศชาย วิเคราะห์โดยแยกประเภทของยาหรือสิ่งเสพติกทั้ง 3
ประเภทออกจากกัน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ก. คิวแบบสมมุติฐานที่โคสร้างขึ้น สามารถนำมาใช้อธิบายการสูบบุหรีในวัยรุ่น
ชายได้ประมาณ ร้อยละ 15

ข. คิวแบบสมมุติฐานที่โคสร้างขึ้น สามารถนำมาใช้อธิบาย การคยอักกอฮอร์
ในวัยรุ่นชาย ได้ประมาณร้อยละ 8

ค. คิวแบบสมมุติฐานที่โคสร้างขึ้น สามารถนำมาใช้อธิบายการสูบกัญชาใน
วัยรุ่นชาย ได้ประมาณร้อยละ 31

และนั่นคือ คิวแบบสมมุติฐานที่โคสร้างขึ้นนี้ ถึงแม้ว่าเมื่อพิจารณาแล้ว อัตรา
ร้อยละของความสามารถในการอธิบาย การไชยาหรือสิ่งเสพติกในวัยรุ่นหญิง (บุหรี อักกอฮอร์
และกัญชา) จะไม่สูงมากนัก แต่ดาเปรียบเทียบในระหว่างยาหรือสิ่งเสพติกทั้ง 3 ประเภทแล้ว
คิวแบบสมมุติฐานที่โคสร้างขึ้นนี้ สามารถอธิบายได้มากกว่าในการสูบกัญชาในวัยรุ่นชาย

อีกสิ่งหนึ่งที่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจน จากการวิเคราะห์ผลก็คือ คิวแปร
การคยเพื่อนที่ไชยาหรือสิ่งเสพติก ทั้ง 3 ประเภท เป็นคิวแปรอิสระที่สามารถนำมาใช้อธิบาย
การไชยาหรือสิ่งเสพติก (บุหรี อักกอฮอร์ และกัญชา) ได้ดีที่สุด

2.3.3 เพศหญิง วิเคราะห์โดยรวมประเภทของยาหรือสิ่งเสพติดทั้ง 3 ประเภทเข้าด้วยกัน สรุปผลการวิจัยได้ว่า ตัวแบบที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายความแปรผันของการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นหญิงไทย ประมาณร้อยละ 22 และตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายได้มากที่สุด คือ การคบเพื่อนที่ใช้ยาหรือสิ่งเสพติด

2.3.4 เพศหญิง วิเคราะห์โดยแยกประเภทของยาหรือสิ่งเสพติดออกจากกัน เนื่องจากจำนวนร้อยละของเพศหญิงที่สูบบุหรี่มีเพียงร้อยละ 2 เท่านั้น ผู้ศึกษาจึงไม่ได้นำมาวิเคราะห์ เพราะจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่มีน้อยเกินไป การวิเคราะห์อาจไม่สามารถทำให้มองเห็นภาพ หรือรายละเอียดได้ชัดเจน ดังนั้นจึงสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ก. ตัวแบบสมมุติฐานที่ได้สร้างขึ้น สามารถนำมาใช้อธิบายการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นหญิงไทยประมาณร้อยละ 11

ข. ตัวแบบสมมุติฐานที่ได้สร้างขึ้น สามารถนำมาใช้อธิบายการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นหญิงไทยประมาณร้อยละ 19

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างยาหรือสิ่งเสพติดทั้ง 3 ประเภทแล้ว ตัวแบบสมมุติฐานที่ได้สร้างขึ้นนี้ สามารถอธิบายได้มากกว่าในการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นหญิง และตัวแปรการคบเพื่อนที่ใช้ยาหรือสิ่งเสพติดทั้ง 2 ประเภท เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถนำมาใช้อธิบาย การใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นไทยมากที่สุด

2.4 การวิเคราะห์โดยแยกข้อความที่ใช้วัดความรู้สึกผูกพันต่อบิคามารคาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของความรู้สึกผูกพันต่อบิคามารคา ที่เด็กมีค่านิยม และกลุ่มของความรู้สึกผูกพันต่อบิคามารคาที่ผู้ใหญ่มีค่านิยมคือ เด็ก สามารถสรุปผลได้ว่าตัวแบบที่สร้างขึ้นนี้ มีความสามารถในการอธิบายการใช้ยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นในแต่ละกลุ่ม ไทยประมาณร้อยละ 27 เท่ากัน

3. การวิเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อที่จะอธิบายว่า การคบเพื่อนที่ใช้ยาหรือสิ่งเสพติดนั้น จะเป็นตัวแปรนำไปสู่การอ่อนลง หรือ การสูญเสียความรู้สึกผูกพันของบิคามารคาที่มีต่อเด็กวัยรุ่นหรือไม่ ? สามารถสรุปผลได้ว่า จำนวนของเด็กวัยรุ่นที่ใช้ยาหรือสิ่งเสพติด (บุหรี่ อีลกอฮอล์ และกัญชา) แล้วบิคามารคาทราบนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างบิคามารคา กับเด็กวัยรุ่นที่มีลักษณะแย่งหรือเสื่อมลงนั้น มีเพียง 4.18 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งนับว่าน้อยมาก ดังนั้น เมื่อการที่เด็กวัยรุ่นใช้ยาหรือสิ่งเสพติดแล้ว บิคามารคาทราบ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบิคามารคา กับเด็กวัยรุ่น

เสื่อมลงนั้น มีไม่ถึง 10 % การที่จะวิเคราะห์ต่อไปว่า เมื่อเด็กคบกับเพื่อนที่โชยหาหรือสิ่งเสพติดแล้วทำให้ความรู้สึกผูกพันของบิดามารดาที่มีต่อเด็กวัยรุ่นอ่อนลงหรือสูญสลายไปนั้น จึงไม่สามารถกระทำต่อไปได้

แต่อย่างไรก็ตาม แนวความคิดวิเคราะห์เพิ่มเติมที่ได้อธิบายผ่านมาแล้วนั้น ก็เป็นแนวคิดสร้างสรรค์ และเป็นระเบียบวิธีวิจัยทางวิทยาศาสตร์อย่างหนึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาแนวความคิดทางทฤษฎีและเหตุผลในอันที่จะพยายามอธิบายการโชยหาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น ให้มากขึ้นได้ในวิธีหนึ่ง ซึ่งในการศึกษาวิจัยขั้นต่อไปสามารถที่จะนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในอันก่อให้เกิดประโยชน์ได้

ข้อคิดจากงานวิจัย

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตัวแบบสมมุติฐานในแง่ความแปรผัน ในการโชยหาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น ที่อธิบายโดยกลุ่มตัวแปรอิสระทั้งหมดภายในตัวแบบ กับตัวแบบอื่น ๆ ที่ศึกษาเรื่องเดียวกันนี้ ซึ่งเท่าที่ปรากฏอยู่ก็คือ ตัวแบบสมมุติฐานการโชยหาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น ของ Marcos, Bahr and Johnson (1986 : 135 - 161) ซึ่งทดสอบด้วยการวิเคราะห์เชิงวิถีเช่นเดียวกับตัวแบบสมมุติฐานของ Marcos, Bahr and Johnson ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 5 ตัว คือ (1) ความรู้สึกผูกพันต่อบิดามารดา (2) ความรู้สึกผูกพันต่อศาสนา (3) ความรู้สึกผูกพันต่อการศึกษา (4) ความเชื่อในค่านิยมของสังคม (5) การคบเพื่อนที่โชยหาเสพติด ซึ่งตัวแบบสมมุติฐานดังกล่าวสามารถอธิบายการโชยหาหรือสิ่งเสพติด 4 ประเภทรวมกัน (บุหรี, อัลกอฮอล์, กัญชาและแอฟเฟตามีน) ได้ถึงร้อยละ 50 และตัวแบบนี้เมื่อนำมาทดสอบกับยาเสพติดแต่ละประเภท พบว่าตัวแบบนี้สามารถอธิบายความแปรผันในเรื่องของการโชยหา บุหรี ได้ร้อยละ 27 การดื่มอัลกอฮอล์ ร้อยละ 34, การสูบกัญชา ร้อยละ 42 และการใช้แอฟเฟตามีน ร้อยละ 26 และตัวแปรอิสระที่เป็นตัวทำนายโคคิที่สุด คือ ตัวแปรการคบเพื่อนที่โชยหาหรือสิ่งเสพติด ส่วนตัวแบบสมมุติฐานสำหรับการศึกษาคั้งนี้ อธิบายความแปรผันของการโชยหาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น ได้เพียง ร้อยละ 27 และเมื่อนำมาทดสอบกับยาหรือสิ่งเสพติดแต่ละประเภท พบว่า ตัวแบบนี้สามารถอธิบายความแปรผันในเรื่องของการสูบบุหรี ได้เพียงร้อยละ 19, การดื่มอัลกอฮอล์ได้ ร้อยละ 17 และการสูบกัญชาได้ ร้อยละ 18 เท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ตัวแบบที่สร้างขึ้นนี้ มีความสามารถในการอธิบายความแปรผันของการโชยหาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น (บุหรี อัลกอฮอล์ กัญชา) ได้ค่อนข้างน้อย

ซึ่งถ้าหากความนำมามีปราคาแล้ว สามารถสรุปเป็นเหตุผลของการอธิบายได้น้อย ใคว่า อาจเป็นไปได้ที่ตัวแบบที่โครงสร้างขึ้นนี้ กัดตัวแปรที่สำคัญบางตัวออกไป โดยเมื่อนำ มาเปรียบเทียบกับตัวแบบสมมุติฐานการวิจัยหรือสิ่งเสพคิในวิทยุณของ Marcos, Bahr and Johnson (1986) จะเห็นว่า ในตัวแบบดังกล่าวของนักวิจัยทั้ง 3 ท่านนี้ ไคบรรจุเอาตัวแปร ความรู้สึกผูกพันต่อศาสนา และความรู้สึกผูกพันต่อการศึกษา เข้ามาไว้ในตัวแบบ และตัวแบบนี้ สามารถอธิบายการวิจัยหรือสิ่งเสพคิในวิทยุณได้ถึงประมาณร้อยละ 50 ซึ่งเป็นความสามารถ ในการอธิบายที่ค่อนข้างสูงมาก ดังนั้น ผลงานวิจัยต่อไป อาจนำตัวแปร 2 ตัวนี้ พิจารณาเข้ามา เป็นตัวแปรที่อยู่ในตัวแบบที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจมีผลทำให้ความสามารถในการอธิบายการวิจัยหรือ สิ่งเสพคิในวิทยุณมีมากขึ้น นอกจากนี้อาจมีการนำตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้อง เข้ามาเพิ่มเติมในตัวแบบ เพื่อทำให้ความสามารถในการอธิบายเพิ่มมากขึ้นได้เช่นกัน

แต่อย่างไรก็ดี ไคมีกรรมการวิทยานิพนธ์บางท่านได้ให้ขอ เสนอแนะและความเห็นว่า การที่ตัวแบบที่โครงสร้างขึ้นนี้ มีความสามารถในการอธิบายได้น้อย เนื่องจาก

1. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บได้นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่วิจัยหรือสิ่งเสพคิใน ปริมาณ หรือความถี่ที่น้อย ถึง ปานกลาง แต่ไม่ใช่เป็นลักษณะของ "นักเสพยาหรือสิ่งเสพคิ" (heavy user) ที่แท้จริงแต่เป็นทีน่าเสียดายว่า ข้อมูลที่จะแสดงให้เห็นในส่วนนี้ ไม่ไค ปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้

2. ปัญหาเรื่อง multicollinearity ระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งในครั้งแรก มองว่าไม่น่าจะเกิดปัญหานี้ขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ความผูกพัน ผูกพันต่อการกระทำที่สังคมนิยมรับ กับ ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน รองลงมาระหว่างความเชื่อ ในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม กับ ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ค่อนข้างสูงในทุกตัวแบบที่ทดสอบ ทำให้มองเห็นไคว่าอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ตัวแบบที่สร้าง ขึ้นนี้ มีความสามารถในการอธิบายการวิจัยหรือสิ่งเสพคิในวิทยุณได้น้อย

3. ลักษณะคำถามที่ถามเกี่ยวกับ การวิจัยหรือสิ่งเสพคินั้น ช่วงระยะเวลาที่ ใช้เป็นกรอบ (Fram) ในการถามนั้นนานเกินไป ซึ่งอาจทำให้ผู้ตอบบางคนจำไม่ไค, จำไค ไม่ชัดเจน หรือ ตอบโดยคลาดเคลื่อนจากความ เป็นจริงไค (ในแบบสอบถามใช้ช่วงระยะเวลา 1 ปี)

4. อาจเป็นไปได้ว่า ในปัจจุบันนี้ การไชยาหรือสิ่งเสพคิในวัยรุน โดยเฉพาะในเรื่องของการสมบุหรี และการกั้มอัลกอฮอหรี ของเด็กวัยรุนเป็นเรื่องที่มีคามารคาหรือผู้ปกครองของเค็กส่วนใหญ่ เห็นว่า เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เด็กวัยรุนทั่วไปมักจะปฏิบัติกันเสมอ จึงไม่ไ้วากกล่าว คักเค็ชช เด็กวัยรุนเหล่านี้อย่างเข้มงวด

ถึงแม้ว่า เมื่อพิจารณาในแง่เนือหาแล้ว คัวแบบที่ไชสร่างขึ้นนี้ จะสามารถอธิบายหรือห่านายการไชยาหรือสิ่งเสพคิในวัยรุน ไคคองชางนอย คัวยเหตุผลกั๊งที่ไคกล่าวมาเวลานั้น แต่เมื่อนำมาพิจารณาในแง่ระเบียบวิธีวิจัยนั้น อาจะกล่าวไ้วาปรากฏการณ์ทางสังคมิในปัจจุบันนี้มีคามสัมพันธ์มากเกินกว่าที่จะสามารถไชการวิเคราะห์แบบ bivariate correlation แบบธรรมดา จากการศึกษาจะเห็นไ้วาคัวแบบสมบุฐาน และการวิเคราะห์เชิงวิถึเป็นแนวการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมิ ที่ลึกลั๊งกว่า ไม่เพียงแต่การวิเคราะห์แบบนี้จะให้ความเข้าใจเกี่ยวกับคามสัมพันธ์เชิงสมบุฐานระหว่างคัวแปรค่าง ๆ ในคัวแบบเท่านั้น แต่ยังสามารถบอกไ้วาถึงผลกระทบที่แตกต่างกันของคัวแปรอิสระ ซึ่งทำให้เราสามารถเปรียบเทียบผลกระทบ ซึ่งมีคัวแปรค่างของคัวแปรเหล่านี้ไค นอกจากนั้นยังทำให้เราสามารถอนุมานผลกระทบทางอ้อมของคัวแปรเหล่านี้ไคเช่นกัน เนือหาเหล่านี้ไม่อาจจะหาไคจากการวิเคราะห์ bivariate correlation ธรรมดาไค

หากมองในแง่ปฏิบัติแล้ว เราอาจนำข้อคิกบางประการจากงานวิจัยนี้มาประยุกต์ไชกับการปฏิบัติในชีวิตจริงไค โดยเฉพาะในเรื่องของการคยเพื่อน จะเห็นไ้วา ในการทดสอบคัวแบบทุกคัวแบบ คัวแปรอิสระ ที่สามารถอธิบายการไชยาหรือสิ่งเสพคิในวัยรุนไคคั้ที่สุด คือ คัวแปรการคยเพื่อนที่ไชยาหรือสิ่งเสพคิ กั๊งนั้น การคิหรือการวางแผนเพื่อแกไขปัญหาหาหรือสิ่งเสพคิในวัยรุน สิ่งที่ควรค่านั๊งถึงอันดับแรก คือ การคยเพื่อนที่ไชยาหรือสิ่งเสพคิ เพราะเป็นคัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลค้อ เด็กวัยรุนเป็นอย่างมาก

ขอเสนอแนะ

แม้ว่าข้อคิกค่าง ๆ จากงานวิจัยนี้ จะให้ประโยชน์ไคบ้างในทางวิชาการ แต่กั้ยังมีสิ่งทีควรค่านั๊งถึงค่าง ๆ ทีควรจะไคเสนอไ้ว เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานวิจัยเรื่องเกี่ยวกับนี้ ให้มีคุณภาพขั๊งขึ้นในการศึกษาครั้งค้อไป คือ :-

เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ดังนั้น ผลสรุปของการวิจัยครั้งนี้ จึงไม่อาจกระจายไปสู่ประชากรกลุ่มอื่น ๆ ฉะนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะได้นำตัวแบบสมมุติฐานนี้ไปทดสอบกับกลุ่มเด็กวัยรุ่น ในแวดวงอื่น เช่น กลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นในสายสาขาวิชาชีพ เป็นต้น เพื่อให้การอธิบาย หรือ การทำนายโลกกว้างขวางขึ้นและผลสรุปของการวิจัย สามารถกระจายไปสู่ประชากรในขอบเขตที่กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม

สิ่งที่ควรคำนึงถึงอีกประการหนึ่งก็คือ ในการวิจัยนี้ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบ purposive sampling ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ตัวแบบที่ได้สร้างขึ้นใช้อธิบายความแปรผันของการไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นนั้น อธิบายได้ค่อนข้างน้อย ซึ่งส่วนหนึ่ง อาจเนื่องมาจากการเก็บข้อมูลที่ทำได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ heavy user อย่างแท้จริงนั้นน้อย เพราะฉะนั้น ในงานวิจัยชิ้นต่อไป จะมีมาตรการใดที่จะสามารถเก็บข้อมูลและได้กลุ่มตัวอย่างที่มี "นักเสพยาหรือสิ่งเสพติดที่แท้จริง" ให้ได้มากที่สุด และเป็นระบบ (systematic) ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ตัวแบบสมมุติฐานการไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่น ที่ได้สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยนี้ สามารถอธิบายความแปรผันในการไชยาหรือสิ่งเสพติดในวัยรุ่นได้ ร้อยละ 27 ซึ่งถือว่า เป็นความสามารถอธิบายได้ค่อนข้างน้อย ดังนั้น สำหรับการศึกษารายต่อไป ควรจะได้พิจารณานำตัวแปรสำคัญ ๆ เพิ่มเข้าไปในตัวแบบเพื่อที่จะได้อธิบายความแปรผันได้มากขึ้น นอกจากนี้ ข้อความคำถามที่ปรากฏอยู่ในแบบสอบถามควรได้รับการปรับปรุงให้มาตรวัดตัวแปรต่าง ๆ มีความชัดเจน รัดกุม ตรงกับความ เป็นจริงมากที่สุด

ประเด็นเกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งตั้งข้อสังเกตได้จากกรวิจัยครั้งนี้ คือ ในการศึกษาเกี่ยวกับยาหรือสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาเล่าเรียน ซึ่งมีกฎระเบียบห้ามไม่ให้นักเรียน นักศึกษา เกี่ยวข้องกับยาหรือสิ่งเสพติดให้โทษใด ๆ ฉะนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรจะได้ระมัดระวังเกี่ยวกับประเด็นนี้ เพราะอาจจะมีผลต่อการออกแบบสอบถาม และข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปยังผลการวิจัยดังกล่าว